

ΘΑ ΥΠΑΡΞΕΙ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ;
--

Στη χώρα μας επικρατεί έντονος προβληματισμός για το μέλλον. Θα συνεχιστεί η οικονομική μεγέθυνση με τους ίδιους ή επιταχυνόμενους ρυθμούς; Ποιές είναι οι πηγές ανάπτυξης του μέλλοντος; Τι θα συμβεί μετά το πέρας των Ολυμπιακών Αγώνων; Πώς θα χρηματοδοτηθεί η ανάπτυξη μετά το τέλος των εισροών του Γ' ΚΠΣ; Θα συγκλίνει το βιοτικό μας επίπεδο με το μέσο ευρωπαϊκό και πότε;

Η φράση «πραγματική σύγκλιση» μπήκε τόσο πολύ στην καθημερινότητά μας, που εκπλήσσει τους πάντες. Πολλοί ξένοι αναλυτές βρίσκουν περίεργη την εμμονή των Ελλήνων στην πραγματική σύγκλιση και συχνά ρωτούν: «Δηλαδή, δεν σας φτάνει ότι το βιοτικό σας επίπεδο συνεχώς βελτιώνεται και μάλιστα σε μια περίοδο διεθνούς ύφεσης; Ότι έχετε τον πρώτο ή τον δεύτερο υψηλότερο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 15; Τι σημαίνει για τον Έλληνα πολίτη η σύγκριση με το μέσο Ευρωπαίο όταν το ζητούμενο είναι η ευημερία του και αυτή αυξάνεται;»

Τα παραπάνω ερωτήματα είναι εύλογα και οι απαντήσεις μπορεί να ποικίλλουν. Όμως, αυτό που έχει σημασία είναι ότι η εμμονή μας στην πραγματική σύγκλιση είναι ένα υγιές σημάδι ότι ως κοινωνία έχουμε υψηλούς στόχους, ότι έχουμε τη διάθεση και την όρεξη να ανταγωνιστούμε. Και επειδή η οικονομία επηρεάζεται από τις προσδοκίες και από την επιθυμία των πολιτών να κατακτήσουν ένα καλύτερο αύριο, οι υψηλοί στόχοι δημιουργούν ρεύμα ικανοποίησης των στόχων.

Η ανάπτυξη των επόμενων χρόνων θα έρθει από μια ισορροπημένη πολιτική προσφοράς και ζήτησης. Η πολιτική προσφοράς είναι η πολιτική ενδυνάμωσης του εγχώριου ανταγωνισμού, αύξησης της ανταγωνιστικότητας, μείωσης της γραφειοκρατίας, επένδυσης στις νέες τεχνολογίες, επένδυσης στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας, επένδυσης στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Η πολιτική ζήτησης είναι μια πολιτική ενίσχυσης του εισοδήματος όλων των κοινωνικών τάξεων και στοχευμένων κοινωνικών δράσεων, μια πολιτική που ήδη ακολουθείται με επιτυχία από τη σημερινή Κυβέρνηση. Και

οι δύο πτυχές πρέπει να αναπτυχθούν αρμονικά, να βρίσκονται σε ισορροπία και να έχουν κοινωνική αποδοχή.

Βεβαίως, η γρήγορη σύγκλιση απαιτεί ακόμα υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης σε σχέση με το παρελθόν. Κατά συνέπεια, απαιτούνται πολιτικές στην ίδια μεν γραμμή με το παρελθόν, αλλά περισσότερο τολμηρές και ρηξικέλευθες. Απαιτείται σύγκρουση του πολιτικού κόσμου με οργανωμένες ομάδες συμφερόντων. Αλλά αυτή η σύγκρουση δεν γίνεται με λαϊκίστικες κορώνες. Απαιτεί βαθιά γνώση των αιτιών πίσω από τα γραφειοκρατικά εμπόδια, σε συνδυασμό με το σωστό πολιτικό κλίμα και με την εμπειρία, τη σωφροσύνη, την ωριμότητα και την επιδεξιότητα αυτών που γνωρίζουν να χειρίζονται δύσκολες υποθέσεις, που ξέρουν να παίρνουν τις σωστές αποφάσεις σε περιόδους οικονομικής και πολιτικής αβεβαιότητας.

Στο ζήτημα της γραφειοκρατίας, έχουν ωριμάσει οι προϋποθέσεις μείωσής της. Η ενσωμάτωση της πληροφορικής στον ευρύτερο δημόσιο τομέα – που επιταχύνεται μέσω του προγράμματος Κοινωνίας της Πληροφορίας του ΚΠΣ - έχει ως άμεση συνέπεια την εύκολη πρόσβαση του πολίτη στην πληροφορία και την καλύτερη εξυπηρέτησή του, τη διευκόλυνση στη χορήγηση πιστοποιητικών και την καλύτερη οργάνωση του ίδιου το δημόσιου τομέα. Για παράδειγμα, στο παρελθόν το TAXIS στο Υπουργείο Οικονομικών είχε ως αποτέλεσμα όχι μόνο το μηδενισμό των ουρών στις εφορίες, αλλά και τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Βεβαίως, για τη μείωση της γραφειοκρατίας δεν αρκεί μόνον η ενσωμάτωση της νέας τεχνολογίας της πληροφορίας στο δημόσιο τομέα. Απαιτείται και μια δραστική απλοποίηση όλων των διαδικασιών και των αδειοδοτήσεων, που εμποδίζουν την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις. Η απλοποίηση αυτή απαιτεί μια συνολική στρατηγική για το δημόσιο τομέα και την οικονομική πολιτική, καθώς και πολιτικές αποφάσεις συγκρούσεων που υπερβαίνουν τις αρμοδιότητες ενός μόνον υπουργείου. Στη Διυπουργική Επιτροπή Τουρισμού, που πρόσφατα συνεδρίασε, αυτό έγινε πασιφανές.

Σήμερα, η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες, αλλά ταυτόχρονα πολλαπλασιάζει τον κίνδυνο που αντιμετωπίζει μια επιχείρηση

από δυνητικούς ανταγωνιστές τόσο στην εσωτερική όσο και εξωτερική αγορά. Σήμερα βρισκόμαστε σε μια μεταβατική περίοδο επαναπροσδιορισμού των στόχων και του προσανατολισμού των επιχειρήσεών μας με κεντρικό σημείο αναφοράς την ανταγωνιστικότητα. Η πολιτεία εκσυγχρονίζει το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους και αναπτύσσει πρωτοποριακούς θεσμούς, όπως το ΤΕΜΠΕ για την προστασία των υγιών επιχειρήσεων στο ευρύτερο και πιο ανταγωνιστικό νέο περιβάλλον. Και οι επιχειρήσεις γίνονται περισσότερο εξωστρεφείς, ξεφεύγουν από το οικογενειακό πρότυπο διαχείρισης και ακολουθούν τις σύγχρονες μεθόδους μάνατζμεντ.

Με το πέρας των Ολυμπιακών Αγώνων η ανάπτυξη θα επιταχυνθεί, δεν θα μειωθεί όπως ορισμένοι πιστεύουν. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους, που θα απελευθερωθούν για άλλες επενδύσεις, κυρίως στην Περιφέρεια. Επιπρόσθετα, η επιτυχής περάτωση θα έχει συμβάλει στην μεγαλύτερη αναγνωρισιμότητα της Ελλάδας και των ελληνικών προϊόντων ανά τον κόσμο, γεγονός που θα ασκήσει θετική επίδραση στον τουρισμό και τις εξαγωγές τα επόμενα χρόνια.

Το τέλος του Γ' ΚΠΣ στο 2008 δεν πρέπει, επίσης, να αποτελεί πηγή ανησυχίας. Η σημερινή ανάπτυξη οφείλεται μόνο κατά το ¼ στους εισρέοντες πόρους του ΚΠΣ. Το κύριο ζητούμενο για το μέλλον δεν είναι τόσο η χρηματοδότηση έργων και δράσεων όσο η επιλογή των σωστών έργων και δράσεων, αυτών με τη μεγαλύτερη διαχρονική προστιθέμενη αξία για τη χώρα. Άλλωστε, όσον αφορά τη χρηματοδότηση, θα υπάρξει και Δ' ΚΠΣ για πολλές περιφέρειες της χώρας. Το ύψος του Δ' ΚΠΣ θα είναι συνάρτηση των πολιτικών εξελίξεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και της αξιοπιστίας της ελληνικής Κυβέρνησης όσον αφορά την προηγούμενη κατανομή των πόρων και, γενικότερα, τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών της. Βεβαίως, αυτό δεν σημαίνει ότι για να επιτευχθούν ρυθμοί ανάπτυξης παρόμοιοι με αυτούς της Ιρλανδίας δεν θα χρειαστούν και σημαντικές ξένες επενδύσεις. Αυτές μπορούν και θα έρθουν όταν καταφέρουμε να κάνουμε το επιχειρηματικό περιβάλλον περισσότερο φιλικό, με λιγότερα εμπόδια και καλύτερη οργάνωση.

Οι προβληματισμοί για τις πηγές και τις πολιτικές μελλοντικής ανάπτυξης έχουν ευαισθητοποιήσει την Κυβέρνηση, η οποία επέδειξε σωστά αντανakλαστικά, καταθέτοντας, 8 μήνες πριν τις εκλογές του 2004, τη Χάρτα Σύγκλισης. Η κατάθεση της Χάρτας σε δημόσια διαβούλευση αποτελεί μια σημαντική πολιτική πρωτοβουλία και πρωτοτυπία. Για πρώτη φορά στη σύγχρονη πολιτική ιστορία της χώρας μας η δημόσια συζήτηση για τις μελλοντικές κατευθύνσεις της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής μπορεί να βασιστεί πάνω σε ένα ποσοτικοποιημένο οικονομικό πρόγραμμα 5ετίας. Η Χάρτα περιέχει στόχους που δένουν μεταξύ τους, αφού έχουν περάσει από το φίλτρο της αριθμητικής ενός απλού υποδείγματος ανάπτυξης. Υπάρχει, με άλλα λόγια, εσωτερική συνοχή και ιεράρχηση στους στόχους. Υπάρχουν συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής. Το πρόπλασμα για την κατεύθυνση της οικονομικής πολιτικής αποτυπώνεται με σαφήνεια.

Οι προτάσεις της Χάρτας, δυστυχώς, δεν έχουν ακόμα μπει στο δημόσιο διάλογο. Η επικαιρότητα κατακλύζεται από άλλα γεγονότα της καθημερινότητας. Η αξιωματική αντιπολίτευση προφανώς εφησυχάζει, επηρεασμένη από τις θετικές για αυτήν δημοσκοπήσεις και δεν αντιπροτείνει τις δικές της συγκεκριμένες πολιτικές και στόχους. Στην οικονομική ομιλία του στη Θεσσαλονίκη, που ακολούθησε χρονικά τη δημοσιοποίηση της Χάρτας, ο Πρόεδρος της ΝΔ απέφυγε να τοποθετηθεί, αρκούμενος να χαρακτηρίσει γενικά και αόριστα τη δική του φορολογική μεταρρύθμιση ως «γενναία», τη δημοσιονομική εξυγίανση ως «γνήσια», τις αποκρατικοποιήσεις επίσης ως «γνήσιες», αλλά που δεν θα εφαρμοστούν στις τηλεπικοινωνίες, την ηλεκτρική ενέργεια, το φυσικό αέριο και τους σιδηροδρόμους – ενώ τελευταία φαίνεται να προστίθεται και το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο. Όσο για την «επανάδρυση του κράτους», οι μόνες συγκεκριμένες πολιτικές που ανακοινώθηκαν ήταν η κατάργηση του ΑΣΕΠ και του ΣΔΟΕ, που τελευταία φαίνεται και αυτές να αναιρούνται. Ανακοινώθηκε, επίσης, η χρηματοδότηση της επανίδρυσης του κράτους – πολλών τρισεκατομμυρίων δραχμών! - από τη μείωση της σπατάλης, χωρίς όμως συγκεκριμένες προτάσεις του πώς θα μειωθεί η σπατάλη, παρά μόνο με μια αφηρημένη αναφορά σε μελέτη στο στάδιο επεξεργασίας (τουτέστιν “working paper”) 3 οικονομολόγων υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, για την αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα – που

παρεπιπτόντως βρίσκει την Ελλάδα να μη διαφέρει σημαντικά από τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ και να έχει κάνει μεγάλη πρόοδο από το 1990 στο 2000!

Είμαι πεπεισμένος ότι ο δημόσιος διάλογος για τις μελλοντικές πηγές ανάπτυξης και τις απαιτούμενες πολιτικές τελικά θα γίνει. Το απαιτούν οι πολίτες, οι οποίοι έχουν ωριμάσει πολιτικά και κοινωνικά και διψούν να γνωρίσουν σε βάθος τις διαφορές – όποιες αυτές είναι - των πολιτικών τους επιλογών. Άλλωστε, αυτοί ανέβασαν το ζήτημα της πραγματικής σύγκλισης σε θέμα αιχμής. Ο διάλογος είναι μια προσδοκώμενη ευχάριστη και βαθειά δημοκρατική εξέλιξη στη διαμόρφωση των αποφάσεων που θα καθορίσουν τη μελλοντική οικονομική μας πορεία.